

Sprawa respektowania ulg komunikacyjnych przysługujących ustawowo osobom niewidomym

W związku z otrzymywanymi sygnałami o nie respektowaniu lub niewłaściwym stosowaniu przez niektórych przewoźników (głównie w komunikacji autobusowej) ulg przysługujących osobom niewidomym na mocy ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2002 r. Nr 17, poz.1440, z późn. zm.), Polski Związek Niewidomych zgłosił problem w Ministerstwie Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej.

Odpowiedź uzyskana z Ministerstwa pismem z dnia 27 stycznia 2012 roku wskazuje, że uprawnienia niewidomych do ulg powinny być respektowane. Jednocześnie wyjaśnia, że regulują to, oprócz wspomnianej wyżej ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów, także trzy inne ustawy, w oparciu o które może być egzekwowane nieprzestrzeganie zasad prowadzenia działalności przewozowej. Mianowicie:

- 1/ ustawa Prawo przewozowe;
- 2/ ustawa o transporcie drogowym
- 3/ ustawa o publicznym transporcie drogowym

Poniżej przytaczamy szczegółowo uzyskane z Ministerstwa informacje, gdyż mogą okazać się pomocne, gdy pojawi się problem z ulgami komunikacyjnymi.

Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej przekazało, że:

1. Status osób lub grup zawodowych objętych przepisami w zakresie ulg przejazdowych w publicznym transporcie zbiorowym ustalany jest w trybie ustawowym, potwierdzany stosownymi dokumentami wydawanymi w trybie urzędowym lub na podstawie upoważnienia ustawowego. Oznacza to, że pasażer posiadający status jednej z osób wymienionych w ustawie o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego oraz posiadający właściwy dokument poświadczający ten status, ma prawo do ulgi określonej ustawowo (a więc osoba niewidoma ze znacznym stopniem niepełnosprawności ma aktualnie prawo do ulgi 93% na pociągi osobowe i zwykłe autobusy oraz 51% ulgi przy przejazdach pozostałymi pociągami i autobusami; niewidoma z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności prawo do ulgi 37%; przewodnik niewidomego do ulgi 95%; dzieci i młodzież niepełnosprawna i opiekunowie do ulgi 78 % przy przejazdach do określonych miejsc).
2. Przewoźnik wykonujący m.in. pasażerskie przewozy autobusowe jest zobowiązany do przestrzegania przepisów ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe (Dz. U. z 2000 r. Nr 50, poz.601, z późn. zm.), która w art. 16 stanowi m.in. iż umowę przewozu można zawrzeć przez nabycie biletu na przejazd. Natomiast na bilecie umieszcza się:
 - 1) nazwę przewoźnika lub organizatora publicznego transportu zbiorowego,
 - 2) relację lub strefę przejazdu,
 - 3) wysokość należności za przejazd,
 - 4) zakres uprawnień pasażera do ulgowego przejazdu.

3. Zasady wykonywania przewozów regularnych w autobusowym krajowym transporcie drogowym reguluje *ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. z 2007r. Nr 125, poz. 874, z późn. zm.)*.

- Ustawa ta nie przewiduje wydania zezwolenia na wykonywanie przewozów regularnych w krajowym transporcie drogowym, jeżeli przewoźnik do wniosku o wydanie zezwolenia nie załączy cennika opłat.
- Cennik opłat musi być podany do publicznej wiadomości przy kasach dworcowych oraz w każdym autobusie wykonującym regularne przewozy osób, przy czym cennik opłat musi także zawierać ceny biletów *ulgowych* określone na podstawie odrębnych ustaw, a w szczególności powołanej ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r.
- Podczas wykonywania przewozów regularnych zabrania się pobierania należności za przejazd niezgodnie z cennikiem opłat podanym do publicznej wiadomości pasażerów.
- Zezwolenie cofa się w razie naruszenia lub zmiany warunków, na jakich zezwolenie zostało wydane oraz określonych w zezwoleniu.

Tym samym przepisy ustawy o transporcie drogowym nie przewidują możliwości wykonywania regularnych przewozów osób w transporcie krajowym bez uwzględniania uprawnień pasażerów wynikających z przepisów ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego.

4. Postanowienia *ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. Nr 11, poz.513)* wskazują jako organizatora autobusowego publicznego transportu zbiorowego - właściwą jednostkę samorządu terytorialnego zapewniającą funkcjonowanie publicznego transportu zbiorowego na danym obszarze.

Przepisy tej ustawy, w powiązaniu z przepisami ustawy o transporcie drogowym, wyposażają jednostki samorządowe jako organizatorów publicznego transportu zbiorowego do kontroli wszystkich przewoźników, którzy na ich terenie, stosownie do ww. przepisów ustawowych, wykonują przewozy osób, w tym również w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego, m.in. dotyczących pasażerów niewidomych ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

5. Pasażer, którego prawa zostały naruszone (prawo do ulgi), może złożyć skargę do przewoźnika lub właściwego organu, który wydał danemu przewoźnikowi uprawnienia do wykonywania przewozów regularnych.

Informujemy, że w zależności od zasięgu przewozów, organami wydającymi uprawnienia (zezwolenia) do wykonywania przewozów regularnych są odpowiednio:

- a) wójt, burmistrz albo prezydent miasta – na wykonywanie przewozów na obszarze gminy (miasta),
- b) burmistrz albo prezydent miasta, któremu powierzono realizację zadań w zakresie przewozów – na wykonywanie przewozów na obszarze objętym porozumieniem,
- c) zarząd związku międzygminnego – na linii komunikacyjnej lub sieci komunikacyjnej na obszarze gmin tworzących związek międzygminny,
- d) prezydent miasta na prawach powiatu, w uzgodnieniu z właściwym starostą ze względu na planowany zasięg przewozów – na wykonywanie przewozów na obszarze miasta i sąsiedniego powiatu,

- e) starosta, w uzgodnieniu z wójtami, burmistrzami lub prezydentami miast właściwymi ze względu na planowany zasięg przewozów – na wykonywanie przewozów na obszarze powiatu
- f) marszałek województwa, w uzgodnieniu ze starostami właściwymi ze względu na planowany zasięg przewozów – na wykonywanie przewozów wykraczających poza obszar jednego powiatu, jednakże niewykraczających poza obszar województwa,
- g) marszałek województwa właściwy dla siedziby albo miejsca zamieszkania przedsiębiorcy, w uzgodnieniu z marszałkami województw właściwymi ze względu na planowany zasięg przewozów – na wykonywanie przewozów wykraczających poza obszar jednego województwa.

Centrum Rehabilitacji w Instytucie Tyflogicznym PZN